

การฟื้นตัวของตลาดแรงงานสหรัฐฯ...ภาพยังเลือนลาง

อัตราว่างงานของสหรัฐฯ ล่าสุดในเดือนธันวาคม 2554 อยู่ที่ระดับ 8.5% แม้จะลดลงมาบ้าง แต่ก็ยังสูงกว่าอัตราว่างงานเฉลี่ยในปี 2550 (ราว 4.6%) ซึ่งเป็นปีก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐฯ เกือบ 2 เท่าตัว การว่างงานในระดับสูงดังกล่าวจึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังคงไม่หลุดพ้นจากวังวนของปัญหาที่เรื้อรังมานาน เพราะเมื่อชาวอเมริกันจำนวนมากยังตกงาน การใช้จ่ายภายในประเทศย่อมลดลงตามไปด้วย ทำให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศเป็นสัดส่วนสูงถึงราว 70% ได้รับผลกระทบโดยตรง

ปัญหาการว่างงานในระดับสูงเช่นนี้นอกจากมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจในการขยายการผลิตแล้ว การจ้างแรงงานจากภายนอก (outsource) ยังเป็นปัจจัยซ้ำเติมตลาดแรงงานของสหรัฐฯ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมา กระแสการ outsource งานไปต่างประเทศซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่จะช่วยลดต้นทุนของบริษัทในสหรัฐฯ ได้ปรากฏให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะช่วงหลังวิกฤต sub-prime ซึ่งพบว่างงานในสาขาบริหารธุรกิจ คอมพิวเตอร์ สถาปนิก กฎหมาย การออกแบบ และงานด้านการขายได้ถูก outsource ไปต่างประเทศคิดเป็นสัดส่วนราว 2.2% ของงานในกลุ่มนี้ทั้งหมดในปี 2551 ก่อนที่จะเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 3.1% ในปี 2553 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นไปอยู่ที่ 6% ในปี 2558

กล่าวได้ว่าความรุนแรงของปัญหาการว่างงานในระดับสูงของสหรัฐฯ มีจุดเริ่มต้นจากวิกฤต sub-prime และได้ลุกลามกลายเป็นปัญหาการว่างงานในปัจจุบันและระยะต่อไป โดยจากรายงานของ The Economist พบว่าสัดส่วนจำนวนคนว่างงานในระยะสั้นที่กลายเป็นคนว่างงานในระยะยาวนั้นสูงขึ้นอย่างมากจากที่เคยอยู่ในระดับ 10% ของจำนวนคนว่างงานทั้งหมดในช่วงไตรมาสแรกปี 2550 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 30% ในไตรมาสแรกปี 2554

นอกจากนี้ ปัญหาสำคัญในตลาดแรงงานสหรัฐฯ ที่น่าจับตามองอีกปัญหาหนึ่งคือ การเพิ่มขึ้นของการจ้างงานแบบชั่วคราวกำลังมาแทนที่การจ้างงานแบบเต็มเวลา โดยพบว่าสัดส่วนการจ้างงานแบบชั่วคราวได้เพิ่มขึ้นจากระดับ 16.8% ของจำนวนการจ้างงานทั้งหมดในเดือนตุลาคม 2550 มาอยู่ที่ 17.6% ในเดือนตุลาคม 2551 และล่าสุดในเดือนธันวาคม 2554 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 18.8% ของการจ้างงานทั้งหมด ซึ่งสัดส่วนการจ้างงานแบบชั่วคราวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นนี้ย่อมกระทบต่อการใช้จ่ายของชาวอเมริกันเช่นเดียวกัน เพราะแม้แรงงานกลุ่มนี้จะมีรายได้จากการจ้างงานแต่ความไม่มั่นคงทางรายได้และการสูญเสียสวัสดิการต่างๆ ที่เคยได้รับการจ้างงานแบบเต็มเวลา ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การใช้จ่ายของคนกลุ่มนี้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด

ปัญหาการว่างงานในระดับสูงนอกจากจะกระทบต่อการใช้จ่ายภายในประเทศของสหรัฐฯ แล้ว ยังส่งผลต่อรายได้ของรัฐบาลสหรัฐฯ ด้วย เพราะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นแหล่งรายได้กว่า 20% ของรายได้ทั้งหมดของรัฐบาล ฉะนั้นเมื่อรายได้ของประเทศลดลงจึงยิ่งซ้ำเติมปัญหาหนี้สาธารณะและปัญหาขาดดุลงบประมาณ ซึ่งล่าสุด The Economist Intelligence Unit (EIU) คาดว่าระดับหนี้สาธารณะของสหรัฐฯ ในปี 2554 จะสูงกว่า 100% ของ GDP ขณะที่ขาดดุลงบประมาณต่อ GDP จะอยู่ที่ 7.8% ทั้งนี้ เมื่อรายได้ของรัฐบาลสหรัฐฯ ลดลง ก็จะทำให้เกิดข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงินเพื่อกระตุ้นการจ้างงานและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ฉะนั้นจากนี้ไปคงจะต้องติดตามอย่างใกล้ชิดว่าปัญหาการว่างงานในระดับสูงของสหรัฐฯ จะมีทางออกอย่างไร เพราะจะเห็นได้ว่าในช่วงที่ผ่านมา แม้สหรัฐฯ ได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นเม็ดเงินจำนวนมหาศาล แต่จำนวนการจ้างงานใหม่ในสหรัฐฯ ก็เพิ่มขึ้นไม่มากนัก อีกทั้งแผนการจ้างงานฉบับใหม่ (American Jobs Act) ที่เสนอโดยประธานาธิบดี Barack Obama ก็ถูกตีตกไปจากการลงมติรอบแรก (Procedural Vote) ของวุฒิสภาสหรัฐฯ ซึ่งหากปัญหาการว่างงานในสหรัฐฯ ยังไม่คลี่คลาย ความหวังที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะฟื้นตัวก็เป็นไปได้ยาก และนั่นหมายถึงว่าการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกก็คงจะเลือนลาง ในที่สุดก็จะส่งผลเป็นลูกโซ่มาถึงภาคส่งออกของไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้